

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету
протокол № від 26.04. 2022 р.
Уведено в дію наказом ректора
№ 81-р від 2022 р.

Зі змінами, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 7 від 28.02.2023 р.
Уведено в дію наказом ректора
№ 63 - р від 28.02. 2023 р.

Ректор

Б. Б. Буяк

ВИМОГИ

ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ ДИСЕРТАЦІЇ

на здобуття наукового ступеня доктора наук

ВСТУП

Вимоги до оформлення реферату дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук (*далі –реферат докторської дисертації*) розроблено відповідно до таких нормативно-правових документів:

Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 р. № 1359 «Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-22#Text>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»). *Бюлетень ВАК України*. 2011. №9-10. С. 1–10.

Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» URL: <http://www.library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/dstu-8302-2015.pdf>

Державний стандарт України ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001217-96#Text>

Ці Вимоги визначають структуру та правила оформлення реферату докторської дисертації.

1. Загальні вимоги до реферату

1.1. Реферат докторської дисертації – стислий виклад докторської дисертації, який виконується після її фактичного завершення. Без реферату дисертація не може бути допущена до захисту.

Призначення реферату – ознайомлення наукових працівників з основними ідеями та висновками дисертації, внеском здобувача у розроблення та вирішення наукової проблеми, з результатами досліджень та структурою дисертаційного дослідження. Реферат має ґрунтовно та лаконічно розкривати зміст дисертації, у ньому не повинно бути інформації, яка не висвітлена в дисертації. Реферат докторської дисертації подається державною мовою.

2. Структура реферату

Реферат оформлюється у вигляді брошури та складається з обкладинки і тексту.

2.1. Основні технічні вимоги до обкладинки реферату.

Сторінка 1 обкладинки реферату оформляється за формою, наведеною у додатку А до цих Вимог. Зміст і авторство реферату дисертації закріплюється підписом здобувача наукового ступеня, який розташовується поруч із прізвищем на титульному аркуші.

Сторінка 2 обкладинки реферату оформляється за формою, наведеною у додатку Б до цих Вимог.

На сторінці 3 обкладинки реферату повинні бути вказані вихідні відомості відповідно до державних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

2.2. Структурно текст реферату складається із:

загальної характеристики роботи;

основного змісту роботи;

висновків;

списку опублікованих праць за темою дисертації;

анотацій.

2.2.1. *Загальна характеристика роботи* відображає елементи вступу дисертації, а також *структуру дисертації* (наявність вступу, певної кількості розділів, додатків), *повного обсягу дисертації* в сторінках, а також *обсягу, що займають ілюстрації, таблиці, додатки* (із зазначенням їх кількості), *списку використаних джерел* (із зазначенням кількості найменувань).

Загальна характеристика роботи, як правило, містить:

обґрунтування вибору теми дослідження (висвітлюється зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання);

зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами – вказується, в рамках яких програм, наукових (науково-дослідних) тем, проєктів і грантів, зокрема галузевих, державних та/або міжнародних, виконувалося дисертаційне дослідження, із зазначенням номерів державної реєстрації і найменуванням організації, де виконувалася робота;

об'єкт і предмет дослідження

мета і завдання дослідження;

провідна ідея дослідження;

концепція дослідження;

гіпотеза дослідження (загальна і часткові гіпотези);

теоретична основа дослідження;

методи дослідження (перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно відзначається, що саме досліджувалось кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків);

експериментальна база дослідження / джерела дослідження, хронологічні межі дослідження;

наукова новизна і теоретичне значення отриманих результатів (аргументовано, коротко та чітко представляються основні наукові положення із зазначенням відмінності отриманих результатів від відомих раніше);

практичне значення отриманих результатів – надаються відомості про використання результатів дослідження або рекомендації щодо їх практичного використання;

подаються також відомості про *упровадження результатів дослідження* із зазначенням найменувань організацій, в яких здійснено впровадження;

особистий внесок здобувача (цей пункт подається лише у разі наявності у списку опублікованих дисертантом праць за темою дисертації публікацій у співавторстві; зазначається конкретний особистий внесок здобувача щодо кожної із таких публікацій);

апробація матеріалів дисертації (наводяться назви наукових і науково-практичних конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, місце і терміни їх проведення);

подаються назва і дата захисту *дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук)* та зазначається, якою мірою використано її матеріали і висновки у тексті докторської дисертації;

інформація про публікації автора дослідження;

структура та обсяг дисертації (анонсується структура дисертації, зазначається її обсяг).

З урахуванням характеру і специфіки дисертаційного дослідження і галузі науки, з якої підготовлена дисертація, окремі з перелічених компонентів загальної характеристики роботи можуть бути відсутні.

2.2.2. Основний зміст реферату містить стисло викладену характеристику дисертації за розділами, він має дати повне й переконливе уявлення про виконану роботу.

Якщо вступна частина реферату (загальна характеристика роботи) дає змогу скласти лише загальне враження про дисертацію, то основна, яка і є власне реферативною, дає більш повне уявлення про її зміст і побудову.

Виклад основного змісту дисертації підпорядковують провідній ідеї дослідження, чітко визначеній автором. У цій частині реферату важливо

показати, як були отримані результати, продемонструвати хід дослідження, викласти сутність використаних методів, навести дані щодо їх точності та трудомісткості, описати умови й основні етапи дослідження. Нюанси висвітлення змісту дисертації можуть розрізнятися залежно від наукової галузі, теми та інших чинників.

2.2.3. Висновки – це стисла інформація про підсумки виконаної роботи. У висновках викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати дисертації, розкриваються методи вирішення означеної наукової проблеми, їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв’язаннями, вказуються наукові проблеми, для розв’язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою дисертації. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Кожен науковий і прикладний висновок дисертації треба формулювати чітко і конкретно (однозначно). Формулювання висновків має віддзеркалювати сутність і новизну проведеного дослідження.

Висновки повинні збігатись із загальними висновками дисертації.

2.2.4. Список опублікованих праць за темою дисертації.

Список опублікованих праць за темою дисертації подається з обов’язковим наведенням прізвищ усіх співавторів. Праці розташовуються за категоріями у такому порядку:

- праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації;
- опубліковані праці апробаційного характеру;
- опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Для бібліографічного опису списку опублікованих праць за темою дисертації необхідно використовувати Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або один зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, наведеного у додатку В до цих Вимог.

2.2.5. Анотації

Для ознайомлення з узагальненим коротким викладом основного змісту та результатів докторської дисертації подаються анотації українською та англійською мовами. Подання інформації в анотації повинно бути стислим і точним. Необхідно використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові

ділових документів, стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів.

При підготовці анотації вказуються: прізвище та ініціали здобувача; назва дисертації; вид дисертації (на правах рукопису, монографія) і науковий ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва); найменування установи, де відбудеться захист; місто, рік; зміст анотації.

Анотація може подаватися також третьою мовою, пов'язаною з предметом дослідження.

Наприкінці кожної анотації наводяться *ключові слова* відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому.

Анотація українською мовою, обсягом до 0,5 сторінки машинописного тексту (до 1200 символів із пробілами), має висвітлювати основні ідеї та висновки дисертації. Анотація англійською мовою повинна бути розгорнутою інформацією обсягом 2 сторінки машинописного тексту (до 5000 символів із пробілами) про зміст і результати дисертаційної роботи.

3. Правила оформлення реферату

3.1. Реферат докторської дисертації оформляється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення», а також з урахуванням «Вимог до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій» (*Бюлетень ВАК України*. 2011. № 9-10), Вимог до оформлення дисертації (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019).

Структурні частини реферату не нумеруються, їх назви друкують великими літерами.

Сторінки реферату нумеруються, починаючи з першої сторінки, де міститься загальна характеристика роботи. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами у центрі верхнього поля.

3.2. Обсяг реферату докторської дисертації – 1-2 авторські аркуші. Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами. До обсягу реферату не входять обкладинка реферату, список опублікованих автором праць та анотації.

3.3. Реферат дисертації видається друкарським способом у вигляді брошури.

Текст друкують на обох боках аркуша формату А5 (148x210 мм).

Реферат друкується за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 11 pt, міжрядковий інтервал – одинарний. Поля: верхнє, ліве і нижнє – 20 мм, праве – 10 мм.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ

УДК _____
(індекс)

НАЗВА ДИСЕРТАЦІЇ

Шифр та назва спеціальності

Реферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора наук

Тернопіль – рік

Дисертацією є _____
(на правах рукопису, монографія)

Робота виконана в _____
(назва організації, відомча підпорядкованість)

Науковий консультант: науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові,
місце роботи, посада.

Опоненти: науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові,
місце роботи, посада;

науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові,
місце роботи, посада;

науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові,
місце роботи, посада.

Захист відбудеться «_____» _____ 202__ року о _____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.053.01 Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (зала засідань, вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027.

Із дисертацією можна ознайомитися на офіційному сайті <http://www.tnpu.edu.ua> та в науковій бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: 46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2.

Реферат розісланий «_____» _____ 202__ року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

1. MLA (Modern Language Association) style.
2. APA^{1,2} (American Psychological Association) style.
3. Chicago/Turabianstyle¹.
4. Harvard style¹.
5. ACS (American Chemical Society) style.
6. AIP (American Institute of Physics) style.
7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
8. Vancouver style¹.
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style¹.
11. Springer MathPhys Style¹.

---

¹Springer Style <http://resource-cms.springer.com/springer-cms/rest/v1/content/51958/data/v1/Guidelines+for+Contributions+to+Major+Reference+Works>

²Elsevier Style <https://www.elsevier.com/journals/learning-and-instruction/0959-4752/guide-for-authors#68000>